

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Τὴν περασμένη βδομάδα εἶχαμε τὴν πρώτη τοῦ Βασιλικοῦ μὲ τὸ «Χρηματιστὴ» καθὼς μεταφράστηκε τὸ «Les affaires sont les affaires» τοῦ Mirbeau, γιὰ νὰ ξεφύγη ἴσως ἡ διεύθυνση τοῦ θεάτρου ἀπὸ τὴ δημοτικὴ μετάφραση τοῦ τίτλου ποὺ μπορούσε νὰ γίνῃ ταιριαχτὴ μὲ τὸ πρωτότυπο. Ἄς εἶναι. Δὲν ἀρῶ βέβαια νὰ φιλολογεῖ κανεὶς γιὰ τίτλους καὶ τὰ τέτοια ἐκεῖ ποὺ δλόκληρη μετάφραση εἶναι φτιαγμένη μὲ ὅλους τοὺς σχολαστικώτερους κανόνες τῆς γλώσσας τοῦ κ. διευθυντῆ. Γιὰ νὰ φανταστῆτε τὴν ὑπερβολὴ κι' ὡς ποῦ μπορεῖ νὰ φτάσῃ τὸ πῆγμα φτάνει νὰ σὰς πῶ ὅτι κι' αὐτὰ τὰ ν προφερόντουσαν στὸ τέλος κάθε λέξης σὰ νὰ καταστάλαζε ἐκεῖ ὅλη ἡ μανία καὶ τὸ γινάτι τοῦ κ. Βλάχου.

Τὸ ἔργο τοῦ Mirbeau δὲν ἔχει καμιὰ σπουδαία φιλολογικὴ ἀξία. Καὶ σ' αὐτὴ τὴ Γαλλία ἡ ἐπιτυχία του εἶναι πολὺ ἀμφίβολη. Ἡ προσπάθεια τοῦ συγγραφέα εἴτανε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἕναν τύπο ἀνθρώπου, ἀπὸ κείνους ποὺ συχνὰ γεννιοῦνται στὶς μεγάλες κοινωνίες, παραδομένο στὸ χρέμα καὶ στὸ σφέρο. Καὶ βέβαια ὁ Λεσάρ ὁ ἥρωας τοῦ Mirbeau τέτοιος εἶναι, τοκογλύφος τῶν μεγάλων κόλπων, παλιάνθρωπος στὸ βάθος, καὶ ξιπασμένος στὸ φανερό, χωρὶς ἀγάπη, χωρὶς οἶχτο γιὰ κανένα, θέλοντας πάντα νὰ κάνῃ τίς δουλειές του διὰ δουλειές, μὴ πιστεύοντας σὲ κανένα αἶσθημα ἄλλο ἀπὸ τὸ παντοδύναμο σφέρο. Ὅλ' αὐτὰ στὸ δράμα φαίνονται καὶ παραφαίνονται, μὰ σὲ χοντρές χτυπητές γραμμὲς μὲ πρόστυχα καὶ κοινὰ χρώματα. Ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Mirbeau ὁ χυδαῖος τύπος τοῦ Λεσάρ φαίνεται μόνο ἀπὸ τί λέει, ἡ ψυχὴ του ξεδιπλώνεται ἀπὸ τὰ χοντρά καὶ ξιπασμένα λόγια του ποὺ σκορπίζει πάντα τριγύρω, τὴν προστυχιά του τὴ λέει ὁ ἴδιος, τὴν περιφρόνησίν του πρὸς κάθε αἶσθημα ὁ ἴδιος, τὰ σχέδιά του, τὰ ὄνειρά του πάλιν ὁ ἴδιος. Ποτὲ δὲ μᾶς ἀφίνει νὰ βαθύνομε ἀπὸ τὴν πράξιν του μέσ' στὴν ψυχὴ του, κι' ἀπ' τὰ φερσίματά του νὰ ξεσκεπάσουμε τὸ χαραχτῆρα του. Πρὶν προφτάσουμε νὰ τὸν ξετάσουμε, βγαίνει ὁ ἴδιος στὴ σκηνὴ καὶ μᾶς λέει: Εἶμαι τέτοιος καὶ τέτοιος, θὰ κάνω ἐτοῦτο καὶ τοῦτο, ἡ ζωὴ μου εἶναι αὐτὴ κι' αὐτὴ! Καὶ γύρω στὸ Λεσάρ ἄθροισμα φτιαγμένοι ἐπίτηδες γιὰ ν' ἀ-

κοῦνε τί λέει αὐτὸς μόνο. Στὴν κόρη του ὁ συγγραφέας θέλησε νὰ φέρῃ τὴν ἀντίδραση καὶ πάσκιε νὰ τὴν παρουσιάσῃ γιὰ πλάσμα ἀνώτερο ποὺ περιφρονεῖ τὸν πατέρα της καὶ τὴ ζωὴν της καὶ θέλει, ἐξαγνισμένη ἀπὸ ἕνα βαθὺ ἔρωτα, νὰ φύγῃ μακριά. Δὲν ξέρω, μὰ καὶ ἡ κόρη αὐτὴ φαίνεται πολὺ ρωμαντικὸ πλάσμα, περσότερο φιλολογικὸ παρά πραγματικὸ, ὅχι γιὰτὶ ἕνας τέτοιος τύπος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀληθινὸς—κάθε ἄλλο—μὰ γιὰτὶ εἶναι φτιαγμένη ἔτσι ποὺ νὰ μοιάζῃ πολὺ μὲ τὰ παλαιορωμαντικὰ κορίτσια τοῦ μυθιστορημάτου. Τὸ ἐλάττωμα τοῦ ἔργου εἶναι ὅτι ἡ προσπάθεια τοῦ συγγραφέα νὰ δώσῃ πολὺ ζωὴν στὸν ἥρωά του ἐγίνε αἰτία νὰ παρουσιαστοῦνε τὰ ἄλλα πρόσωπα χωρὶς κανένα ἐνδιαφέρον, ἄτονα καὶ ἀνευρα. Ὅσο γιὰ τὸ Λεσάρ φαίνεται πὼς ὁ συγγραφέας μὲ πολὺ κοινὰ χρώματα ἐζουγράφισε τὸν τύπο του. Πολὺ χτυπητὸς, πολὺ τραβηγμένος στὸ χειρότερο, δίνει τὴν ἐντύπωση τοῦ ὑπερβολικοῦ, τοῦ ἀδύνατου κάποτε, καὶ ἡ πλοκὴ τῶν ἐπεισοδίων φανερώνει πάντοτε σκεδὸν τὴν ἔλλειψη τέχνης καὶ ἀληθινῆς δραματικῆς ζωῆς.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἐπαιξάν σκεδὸν ὅλοι πολὺ ἄσκημα.

Λ. ΣΙΓΑΝΟΣ.